

Til

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Tysvær, 26. mars 2021

HØRINGSUTTALELSE FRA NATURRESSURSKOMMUNENE: NOU 2020: 15 DET HANDLER OM NORGE.

1. Innledning

På vegne av Naturressurskommunene inngis herved høringsuttalelse til NOU 2020: 15 *Det handler om Norge - Bærekraft i hele landet - Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene*, som ble avlevert av demografiutvalget 4. desember 2020.

Naturressurskommunene er en paraplyorganisasjon som består av kommune-organisasjonene Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK, 160 kommuner), Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS, 103 kommuner), Industrikommunene (28 kommuner) Nettverk for petroleumskommuner (NPK, 8 kommuner) og Kommunekraft AS (126 kommuner). Til sammen representerer Naturressurskommunene mer enn 200 kommuner, som i all hovedsak er distriktskommuner i sentralitetsnivå 4, 5 og 6 med hovedvekt i nivå 5 og 6.

Naturressurskommunene har til formål å styrke det lokale selvstyret og den lokale råderetten i alle saker der lokalsamfunns naturressurser tas i bruk og gir grunnlag for verdiskaping utenfor kommunen. Naturressurskommunene skal arbeide for å sikre vertskommunen en rettmessig andel av slik naturressursbasert verdiskaping, forsvare kommunens planmyndighet og øke respekten for lokaldemokratiets evne til å balansere bruk og vern av naturen.

Norsk velstand er historisk og i dag nært knyttet til våre naturverdier. Vår naturressursutnyttelse har vært og er en bærebjelke i den norske samfunnsutviklingen, med sterke og livskraftige distrikter som en avgjørende bestanddel.

Naturressurskommunene mener demografiutvalget har gjort et grundig arbeid. Utvalgets analyser og anbefalinger innebærer flere nyskapende innfallsvinkler som Naturressurskommunene finner inspirerende. Særlig hensett til det arbeidet som er utført av Distriktsnæringsutvalget, NOU 2020:12 vil utvalgets arbeid kunne bidra til viktige reformer i utformingen av vår fremtidige distriktpolitikk. Flere av utvalgets refleksjoner har videre overføringsverdi til det pågående arbeidet i blant annet Generalistkommuneutvalget, Inntektssystemutvalget og Minerallovutvalget.

Naturressurskommunene vil belyse disse sammenhengene nedenfor.

Denne høringsuttalelsen er konsentrert om de temaer som mest berører Naturressurskommunenes interesseområder: lokal råderett over egne naturverdier, lokal aksept for utnyttelse av disse og rett til andel av den verdiskaping som gjøres basert på lokale naturressurser. Dette innebærer at utredningens kapittel 5 (*Inntektssystemet for kommunene – en forutsetning for gode og likeverdige tjenester i distriktene*) og 10 (*Utvalgets vurderinger, anbefalinger og forslag til tiltak*) er viet mest oppmerksomhet.

2. Befolkningsutviklingen i distriktene

Det er fortsatt bred politisk enighet om målsettingen om å sikre levende lokalsamfunn i hele landet. Det er Naturressurskommunenes syn at vår bosettingsstruktur og vårt spredte næringsliv er blant de fremste kvalitetene ved det norske samfunn. Ikke minst for folkehelsen har det siste års pandemi vist at spredt bosetting har en stor egenverdi, ikke bare som vern mot smitte, men også som grunnlag for naturbasert rekreasjon.

Naturressurskommunene er bekymret for nedgangen i folketallet som over tid har funnet sted i en stor andel av landets distriktskommuner. Naturressurskommunene er videre bekymret for konsekvensene av en stadig aldrende befolkning i distriktene, særlig fordi eldrebølgen, som utvalget påpeker, vil bli mer utfordrende for distriktene enn landet for øvrig.

Levende lokalsamfunn krever folk. Demografiutvalget fremholder på s. 14 at «*Distriktene er ikke lenger i stand til å reprodusere seg selv, langt mindre å forsyne byene med folk.*» Naturressurskommunene ser det slik at det må videreføres en aktiv distriktpolitikk for å motvirke sentraliseringen og fraflyttingen fra distriktene.

3. Nye grep i distriktpolitikken

Naturressurskommunene slutter seg til utvalgets beskrivelse av viktige målsettinger i distriktpolitikken, blant annet gjengitt slik i sammendraget s. 14:

«Utvalget mener helt klart at ambisjonen for distriktpolitikken framover bør være å videreutvikle særpreg og forskjeller mellom storby og småsamfunn og småsamfunnene imellom. Dette innebærer at distriktene ikke skal bli noen kopi av storbyene, men at bostedsvalg heller blir et valg mellom ulike typer tilværelser. Det er det gode samfunn som settes som mål for utviklingen, ikke vekst i seg selv [...]. Enkeltkommuner må ta ansvar for egen utvikling, basert på egne ressurser.»

Disse anbefalinger kan for noen fremstå som å utfordre det alminnelig anerkjente prinsipp om at kommunenes økonomi må sikre likeverdige tjenestetilbud over hele landet og tilsvarende det såkalte generalistkommuneprinsippet. Naturressurskommunene ser det imidlertid ikke slik og kan fullt ut slutte seg til utvalgets analyse. Nettopp det mangfoldet som særpreger det norske samfunnet, både med hensyn til folk, kultur, næringsliv og natur, er i seg selv av stor verdi, og bør som utvalget fremholder videreutvikles. Det statlige overføringssystemet for kommunene skal gjennom en nasjonal utjevning av inntekter og utgifter sikre grunnlaget for likeverdige tjenestetilbud, og Naturressurskommunene legger til grunn at prinsippene bak inntektssystemet har alminnelig tilslutning. Vi vil likevel som en oppfølging av utvalgets syn om at «*det er et stort behov for nytenkning*

i distriktpolitikken,» jf. side 17, fremme noen nye synspunkter på hvordan inntektssystemet er innrettet.

4. Lokalsamfunnenes andel av verdiskapingen ved utnyttelse av naturressurser

Helt innledningsvis i utredningen skriver utvalget:

«Distriktenes utfordring i Norge har tradisjonelt vært oppfattet som et spørsmål om å bremse strømmen av unge mennesker fra utkanten til sentrum: fra bygd til by, fra bygdesentre og småbyer til storbyene og fra nord, vest og sør til området rundt Oslofjorden.»

I tillegg til å gi en treffende beskrivelse av det tradisjonelle motivet bak distriktpolitikken, uttrykker sitatet en viktig skillelinje mellom lokalsamfunnene i Norge: På grunn av sin beliggenhet og derigjennom fjernhet og nærhet til de største byene, har norske kommuner vidt forskjellige forutsetninger for befolkningsutviklingen. Byene og bynære distrikter virker som magneter på næringsliv, unge mennesker og arbeidssøkere fra distriktene. Dette medfører at byene, storbyene og områdene rundt Oslofjorden nyter godt av en *beliggenhetsrente* som i seg selv gir grobunn for økonomisk virksomhet, tilflytting og merinntekter til kommunen, utelukkende ved sin beliggenhet. Statistisk Sentralbyrå beskriver forholdet som at *markedsmekanismer* sikrer aktivitet og vekst i disse områdene. SSB har påvist at de fleste kommuner som ikke har innført eiendomsskatt er blant slike kommuner i såkalte pressområder og at disse kommunene gjennomgående har bedre økonomi enn andre kommuner. I inntektssystem-sammenheng betegnes dette som såkalte «skattesterke» kommuner. Gjennom inntektssystemet utjevnes slike inntektsforskjeller mellom kommunene ved hjelp av ulike utjevningsmekanismer.

Betegnelse «skattesterke» og «skattesvake» kommuner er egnet til å tildekke de reelle verdistrømmer i Norge, og er opphav til utbredte misforståelser om gjeldende distriktpolitikk. Utsagn som at «sentrale strøk før på distriktene» forekommer ofte i politiske debatter om distriktpolitikken.

Et eksempel kom i Dagens Næringslivs egen artikkel 17. desember 2020 med overskriften «Den fryktelig dyre utkantdrømmen». Her ble fremholdt at «Norge bruker fryktelig mye penger på distriktpolitikk», og artikkelen avsluttes med følgende spørsmål: «Hvor villige er nordmenn til å ofre egen kvalitet i skole, helsetjenester og velferd og miljø, for at en krypende flokk skal få bo der folk flest ikke vil bo?»

Distriktskommunene nyter ikke godt av noen beliggenhetsrente. Svært mange distriktskommuner er imidlertid rike på naturressurser. Utnyttelse av naturressurser medfører ofte en *grunnrente*, det vil si en avkastning ut over en normalavkastning, som innebærer merinntekter for den som utnytter ressursen. Vannkraft- og olje- og gassnæringen er eksempler på slike naturressursbaserte næringer som gir opphav til grunnrenteinntekter.

I utredningens kapittel 5 omtaler utvalget «Inntektssystemet for kommunene – en forutsetning for gode og likeverdige tjenester i distriktene». Premissene for utvalgets drøftelse av temaet er at demografien i distriktskommunene medfører at disse har lavere skatteinntekter og høyere utgifter enn andre kommuner, jf. pkt. 5.1. Dette er et utgangspunkt som Naturressurskommunene er enig i.

Utvalget skriver videre:

«Mange har også inntekter fra naturressurser, og dette er inntekter som i begrenset grad blir omfordelt mellom kommunene. De aller fleste distriktskommuner har på grunn av dette et

høyere inntektsnivå enn øvrige kommuner, også når det korrigeres for forskjeller i utgiftsbehov. Det relativt høye inntektsnivået per innbygger gir dermed et godt økonomisk utgangspunkt for å levere gode tjenester til innbyggerne. Men det er også rimelig å anta at kommunene må ta et større ansvar for flere oppgaver i distriktene som følge av mangel på velfungerende markeder, for eksempel knyttet til utvikling av lokalsamfunnet, boligmarkedet, bygging av infrastruktur (bygging av bredbånd), samordne tilbud og etterspørsel etter utdanning og kompetanseutvikling mv.»

Naturressurskommunene deler utvalgets beskrivelse av det større ansvar mange distriktskommuner tar som grunnlag for velferdsutviklingen i sitt område. Det er viktig å tilføye at de eksempler utvalget nevner på «meroppgaver», er eksempler som ikke er omfattet av noen utgiftskriterier i inntektssystemet. Det er også viktig å presisere at de færreste naturressursbaserte næringer har målrettede fordelingsordninger som vertskommunene nyter godt av. Endelig vil vi vise til at naturressursskatt på vannkraftproduksjon utjevnes i en slik grad at det opprinnelige formålet – å gi vertskommunen en andel av verdiskapingen – for mange vertskommuner er blitt illusorisk. Ifølge KS beholder såkalte skattesvake kommuner bare om lag 5 % av den betalte naturressursskatten på eget område.

I tråd med utvalgets anbefaling om at kommunene «*må ta et større ansvar for egen utvikling, basert på egne ressurser*», vil Naturressurskommune anbefale følgende:

Finansieringen av kommunesektoren er et av mange elementer som bestemmer reguleringen av verdistrømmene i et samfunn, ved siden av skatte- og avgiftssystemet, konsesjonsregler og regler om eierskap. Kommuneøkonomien bestemmes både av markedsmekanismer, beskatningsordninger, støtteordninger og det statlige overføringssystemet, og sluttresultatet blir ofte fjernt fra de reelle verdistrømmer.

Det er Naturressurskommunenes syn at slike holdninger som er referert fra Dagens Næringslivs artikkel ovenfor, undergraver en reell debatt om forholdet mellom sentrale strøk og distriktene, og at slike holdninger er alvorlige barrierer mot en sunnere og mer offensiv distriktpolitikk. Naturressurskommunene finner det særlig problematisk når det er en kjensgjerning at store deler av vår nasjonale verdiskaping bygger på en eller annen form for utnyttelse av våre naturverdier som ligger i distriktene, enten det er vannkraft, vindkraft, havbruk, mineralutvinning, store verneområder eller naturherligheter som reiselivsprodukt.

Naturressurskommunene mener at finansieringen av kommunesektoren i større grad bør gjenspeile de reelle verdistrømmene i samfunnet. Dette vil ha flere fordelaktige konsekvenser for samfunnsutviklingen på sikt:

- For det første vil det rydde av veien viktige vrangforestillinger om dagens distriktpolitikk.
- For det andre vil en større grad av egenfinansiering av kommunene stimulere lokaldemokratiet.
- For det tredje vil det stimulere kommunene til ytterligere utnyttelse av egne inntektsgrunnlag, også ved større samfunnstiltak som vindkraft, mineralutvinning mv.
- For det fjerde vil et prinsipp om lokal beskatningsrett ved naturressursutnyttelse bidra til å heve terskelen for omfattende naturinngrep. Et slikt prinsipp underbygger at miljøkostnaden må tas med i investorenes lønnsomhetsberegninger.

Den senere tids debatt rundt vindkraftutbygging på land er en god illustrasjon av poengene nevnt ovenfor. Store vindkraftanlegg innebærer omfattende arealbeslag i uberørte naturområder, og det vil

være i strid med den alminnelige rettsbevissthet at ressursdistriktene sitter tomhendt tilbake. Naturressurskommunene har forventninger til at regjeringen fremmer forslag i Revidert nasjonalbudsjett 2021 i tråd med Stortingets vilje.

Vår stolte vannkraftshistorie og de senere års erfaringer med vindkraft på land har direkte overføringsverdi til annen naturressursutnyttelse. Det er Naturressurskommunenes syn at regjeringen som en oppfølging av både demografiutvalgets og distriktsnæringsutvalgets utredninger bør invitere Stortinget til en prinsipiell debatt om naturressursbeskatning og ressursdistriktsperspektivet.

På denne bakgrunn vil Naturressurskommunene understreke at prinsippet om lokale inntekter fra utnyttelse av lokale naturressurser må videreføres og forsterkes. Allerede i dag er det store variasjoner i kommuneøkonomien, og kommuner med store personskatteinntekter, de folkerike kommunene, nyter godt av sin «kapital», det vil si humankapitalen. Det er like rimelig at kommuner med en stor naturkapital, får nyte godt av sin kapital gjennom et prinsipp om lokal beskatningsrett ved bruk av naturressurser. At distriktskommunene får en andel av naturkapitalen og grunnrenten som oppstår ved utnyttelsen av denne, er rettferdig sett hen til de store fordelene som de sentrale kommunene har av humankapitalen og sin beliggenhetsrente.

Det er Naturressurskommunenes klare oppfatning at dersom kommunene får beholde en større andel av verdiskapingen som skjer lokalt, vil dette gi insentiver for å legge til rette for næringsutvikling, utvikling av bostedsattraktivitet og generell lokalsamfunnsutvikling jf. Naturressurskommunenes formål beskrevet i pkt. 1. Rettferdig kompensasjon til lokalsamfunn for ulemper som oppstår når naturressurser båndlegges til næringsutvikling, og en lokal beskatningsrett er blant de aller kraftigste virkemidlene for å sikre næringsutvikling i distriktene. Dette vil ikke bare gagne distriktene, men også være en fremtidsrettet politikk for hele landet.

Både distriktsnæringsutvalget, NOU 2020:12, og demografiutvalget, NOU 2020:15, understreker behovet for nye grep i den brede distriktspolitikken. Slik Naturressurskommunene ser det, vil en lokal beskatningsrett på naturressursutnyttelse være et slikt grep.

5. Særlig om deltidsinnbyggere

Utvalget skriver i kap. 5.3.3 om finansiering og dimensjonering av kommunens tjenester til deltidsinnbyggere. Utvalget påpeker at kommuner med mange fritidsboliger og turister har betydelige utgifter i forbindelse med dette. Dette kommer av at kommunene har plikt til å yte visse tjenester etter oppholdsprinsippet. Dette prinsippet innebærer at kommunene har plikt til å yte helse- og omsorgstjenester, inkludert beredskapstjenester som ambulanse- og legevaktstjenester, til personer som oppholder seg i kommunen, uavhengig av hvor de er bosatt. Oppholdsprinsippet innebærer at kommunene må ha kapasitet til å håndtere betydelige svingninger i etterspørselen etter tjenester, som følge av store variasjoner i fritidsbefolkningen gjennom året.

Disse utgiftene er ikke hensyntatt i inntektssystemet. Kommunenes inntekter er i all hovedsak basert på antall registrerte bosatte. På denne bakgrunn kommer utvalget med følgende anbefalinger i pkt. 10.3.2:

«Utvalget mener at infrastruktur og velferdssystem i større grad må tilpasses hvor innbyggerne oppholder seg til enhver tid. Utvalget mener at inntektssystemutvalget bør komme opp med forslag til hvordan dette kan gjøres i praksis. Stadig flere har flere bosteder og oppholder seg lengre tid enn tidligere i kommuner der de ikke er registrert som bosatt. Dette er en utvikling som kan

forventes å forsterke seg framover, særlig etter hvert som mange yngre eldre går ut av arbeidslivet og får mer fritid. Utvalget mener at det vil være framtidsrettet at det legges opp til et system der inntektene i større grad følger brukerne og ikke bare innbyggerne. Selv om dette krever større endringer i systemet og antakelig ikke vil la seg gjennomføre på kort sikt, bør inntektssystemutvalget også se på hvordan dette kan utvikles til en langsiktig løsning.»

Utvalget viser her til inntektssystemutvalget, som skal levere sin utredning mot slutten av 2022, og anbefaler at dette utvalget foreslår et inntektssystem som tar hensyn til deltidsinnbyggere, dvs. hvor man oppholder seg til enhver tid. Naturressurskommunene er enig i dette.

Naturressurskommunene har blant sine medlemmer et stort antall såkalte «hyttekommuner», og støtter utvalgets analyser og forslag til fokus på rammeverk som i større grad er innrettet etter hvordan nordmenn lever sine liv. Fritidsboligbygging gir betydelige lokaløkonomiske virkninger som viktig tilleggsnæring for landbruket, bygg- og anleggstjenester, handel og service og gir samtidig grunnlag for større bredde i lokalt tjenestetilbud, både privat og offentlig. Det særnorske hyttefenomenet bidrar samtidig med viktig kunnskaps- og kulturutveksling mellom by og bygd og bidrar til utvikling av urbane kvaliteter kombinert med nærhet til naturen – slike kvaliteter som blant annet ungdommen etterspør.

I enkelte kommuner er antall fritidsboliger flere ganger større enn antall fastboliger. Naturressurskommunene støtter derfor utvalgets anbefaling om at det bør vurderes nærmere hvordan brukertall framfor folketall kan vektlegges mer ved lokalisering, dimensjonering og finansiering av offentlig infrastruktur og offentlige tjenester.

6. Kommunene må gis handlingsrom og selvstyre

Utvalget vurderer i pkt. 10.2 hva som bør være ambisjonene for distriktene og distriktspolitikken, der ett av alternativene er at distriktene skal være «*[I]evende deler av et større norsk mangfold*». Om dette skriver utvalget:

«[...] Dette innebærer at distriktene ikke skal bli noen kopi av storbyene, men heller gjøre bostedsvalg til et valg mellom ulike typer tilværelser. [...] Scenarioet krever heller ikke at det er vekst som er målet for utviklingen, men derimot det gode samfunnet.»

Og videre:

«Dette krever at enkeltkommuner må ta ansvar for sin egen utvikling, basert på egne ressurser. Samtidig må staten opprettholde en politikk som støtter opp om gode liv også i distriktene. Dette krever økt oppmerksomhet om hvordan man kan utvikle gode løsninger på distriktenes premisser. [...]»

Naturressurskommunene mener perspektivet er interessant, og at utvalget her peker på noe som er vesentlig for å gjøre distriktene til attraktive steder og bo: Kommunene må ta ansvar for egen utvikling basert på egne ressurser for å fremdyrke sitt eget særpreg og egne fordeler versus andre bostedsalternativer. For at kommunene skal kunne ta en slik rolle, er det avgjørende med nødvendige ressurser og tilstrekkelig frihet og selvstyre.

I denne sammenheng vil Naturressurskommunene understreke at mange saker som er viktige for lokal utvikling, er utbyggingssaker etter plan- og bygningsloven. Disse kommer gjerne til uttrykk i planprosesser, særlig knyttet til utarbeidelse av kommuneplanens arealdel, dispensasjonssaker og konkrete regulerings- og byggesaker. Våre medlemskommuner kan her vise til en rekke eksempler på

at lokale ønsker om utvikling og ressursutnyttelse synes å være i konflikt med nasjonale og regionale føringer for kommunenes planmyndighet, herunder statlige planretningslinjer.

Særlig påberopelsen av *statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* er i praksis en kime til tidkrevende og konfliktskapende prosesser om lokalisering av bolig- og næringsbygg i mange distrikter. Retningslinjenes mål om utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusert transportbehov og tilrettelegging for miljøvennlige transportformer begrunner ofte at regionale og nasjonale myndigheter fremmer innsigelser til eller påklager kommunale vedtak som tilrettelegging for spredt bosetting.

Naturressurskommunene understreker derfor at en forventning om at kommunene griper sine egne muligheter til lokal utvikling, krever skjønnsom utøvelse av nasjonale og regionale planoppgaver, der det tas tilstrekkelig hensyn til det enkelte lokalsamfunns behov og egenart.

I tillegg kommer at lokaldemokrati og selvstyre er selvstendige faktorer som bidrar til bolyst og bostedsattraktivitet i distriktene. Dersom innbyggerne i distriktene opplever at de kan påvirke lokalsamfunnets utvikling gjennom deltakelse i lokalpolitikken, næringslivet og organisasjonslivet på stedet, er det Naturressurskommunenes oppfatning at det vil gi et betydelig bidrag til å gjøre distriktene til mer attraktive bosteder. Det motsatte skjer dersom innsats og kreativitet blir møtt med innsigelser, klager og motvilje av nasjonale og regionale myndigheter. Det er Naturressurskommunenes oppfatning at overkjøring av lokalsamfunnene i andre saker enn der viktige nasjonale hensyn gjør det nødvendig, og fravær av reelt selvstyre er blant de største truslene mot en bærekraftig utvikling i distriktene.

7. Fysisk og digital infrastruktur

Utvalget skriver i pkt. 10.4.1 og 10.4.2 at bedre fysisk og digital infrastruktur er viktig for distriktsutviklingen. Naturressurskommunene er enig i dette.

Vi er enige i utvalgets påpekning av at sentral infrastruktur er en grunnleggende forutsetning for fortsatt bosetting, og i den forbindelse vises til sammendraget i utredningen side 16, hvor det heter:

«Lite kundegrunnlag gjør at utbygging av høykapasitetsbredbånd eller annen digital infrastruktur ikke kan skje på kommersielt grunnlag i hele landet. Denne infrastrukturen er så kritisk viktig at utbyggingstempoet må settes opp, og staten må ta et større ansvar for bredbånd som et viktig nasjonalt fellesgode.»

Både bosetting og næringsliv er i dag fullt og helt avhengig av tilfredsstillende digital infrastruktur. Som utvalget fremholder, vil ikke investeringer basert på markedsmekanismer alene kunne sikre slik infrastruktur. Naturressurskommunene mener utbygging av digital infrastruktur har sterke likhetstrekk med elektrifiseringen av landet, som ble fullført på 1960-tallet med staten som aktiv pådriver.

Naturressurskommunene slutter seg til utvalgets anbefaling om å sette opp utbyggingstempoet av digital infrastruktur og at staten må ta et større ansvar for dette. Naturressurskommunene viser til at borgerne i dag er pålagt en rekke plikter gjennom digitale plattformen, som Altinn, skatteetaten mv. En etterlevelse av disse pliktene forutsetter god nettilgang uavhengig av bosted. Det er i dag et sterkt misforhold mellom disse pliktene og de strenge sanksjoner som følger med pliktbrudd, og de begrensede rettigheter og muligheter mange borgere har for så vidt gjelder tilgang til internettet.

Korona-pandemien, med utbredt bruk av hjemmekontor og rekke andre digitale erstatningsarenaer, har dokumentert at digital infrastruktur er kritisk i mange distrikter, både som forutsetning for aktiv deltakelse samfunnsutviklingen og av beredskapshensyn. Naturressurskommunene er enig i at statlig støtte til bredbåndsutbygging må forsterkes, og støtter forslaget om leveringsplikt på bredbånd til alle husstander og bedrifter i hele landet. I særlig grad er det viktig at Staten tar et ansvar for utbygging i områder av landet der adekvat utbygging ikke ivaretas av private utbyggere. Naturressurskommunene forventer tett oppfølging av fylkeskommunene, som overtok ansvaret for bredbåndsutbyggingen i 2020, og at det sikres at fylkeskommunene utarbeider strategier for å styrke den digitale infrastrukturen med bredbåndsatsingen i samspill med private aktører.

8. Om program for utprøving av nye tiltak i distriktpolitikken

Utvalget foreslår i pkt. 10.7 et nytt program for utprøving av nye tiltak og «(kvasi)eksperimentering» i distriktpolitikken. Naturressurskommunene oppfatter at det sentrale for utvalget er *at* det iverksettes et slikt program, og at de konkrete forslagene til forsøk og tiltak er ment som eksempler og et utgangspunkt for en diskusjon om hva programmet kan inneholde.

Naturressurskommunene støtter at det settes inn nye tiltak og forsøksordninger i distriktpolitikken for å møte de utfordringene utvalget påpeker at distriktene står ovenfor. Når det gjelder de konkrete forslagene, er de av en slik karakter at det ligger utenfor hva Naturressurskommunene som paraplyorganisasjon kan ta stilling til å kommentere nærmere. Det sentrale er som nevnt at nye, egnede tiltak prøves ut og iverksettes.

Med vennlig hilsen
Naturressurskommune

Tysvær, 26. mars 2021

Sigmund Lier
(sign.)

Styreleder